

POZNÁVANIE CEZ DIALÓG

Pracovný zošit k učebnici
náboženstva pre 5. ročník ZŠ
Východný obrad

Daniela Tribulová

Od strany 27

Určené na vyučovanie v domácnosti počas obdobia karantény

www.pracovnyzosit.sk

Akékoľvek iné použitie nie je dovolené

Vydalo Vydavateľstvo DON BOSCO

www.donbosco.sk

Poznávanie cez dialóg

Náboženská výchova pre 5. ročník základných škôl – katolícke náboženstvo

© PaedDr. Daniela Tribulová, 2015

Za výber a použitie fotografií a ilustrácií zodpovedá autor.

Recenzenti:

ThDr. Branislav Kluska, PhD. (odborný posudok)

PhDr. PaedDr. Marcel Šefčík, PhD. (praktický posudok)

Nihil obstat: prof. ThDr. PaedDr. František Trstenský, PhD., 2015

Jazyková úprava: Mária Majerníková

Dizajn a layout: Braňo Gajdoš, A21, s.r.o. – ateliér pekného grafického dizajnu

V spolupráci s Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom vydalo Vydavateľstvo Don Bosco, Miletičova 7, 821 08 Bratislava v roku 2015 ako svoju 486. publikáciu.

ISBN 978-80-8074-324-6

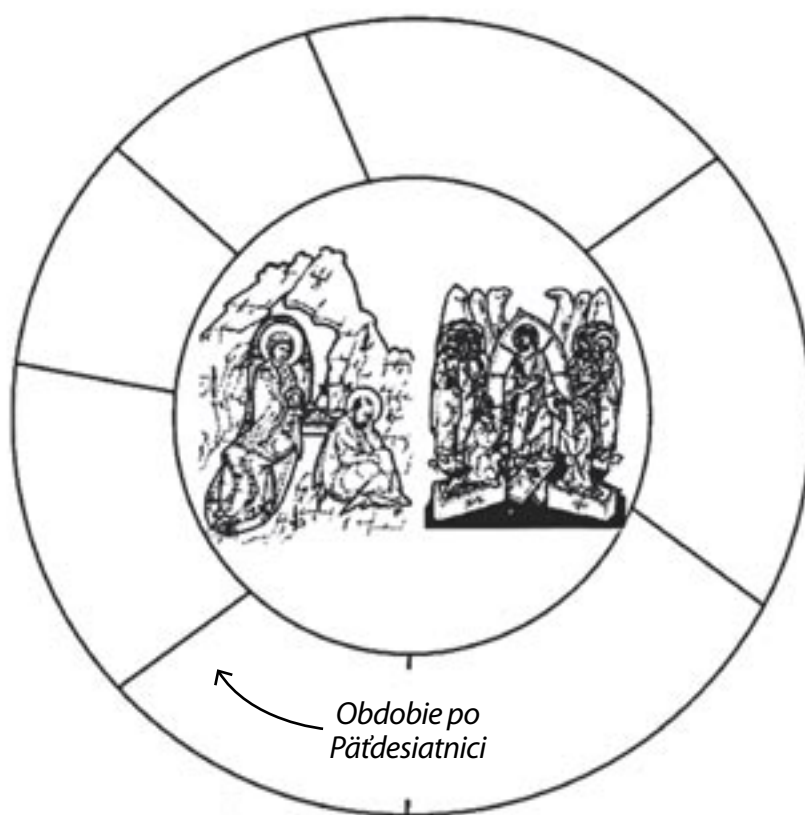
Ďakujeme PaedDr. ThLic. Jane Hurajtovej, PaedDr. Lenke Dobrenkovej Langovej a PaedDr. Anne Gembalovej, autorkám inovatívneho projektu kurikula školského vyučovania katolíckeho náboženstva na Slovensku z roku 2009.

Liturgický rok

3.3

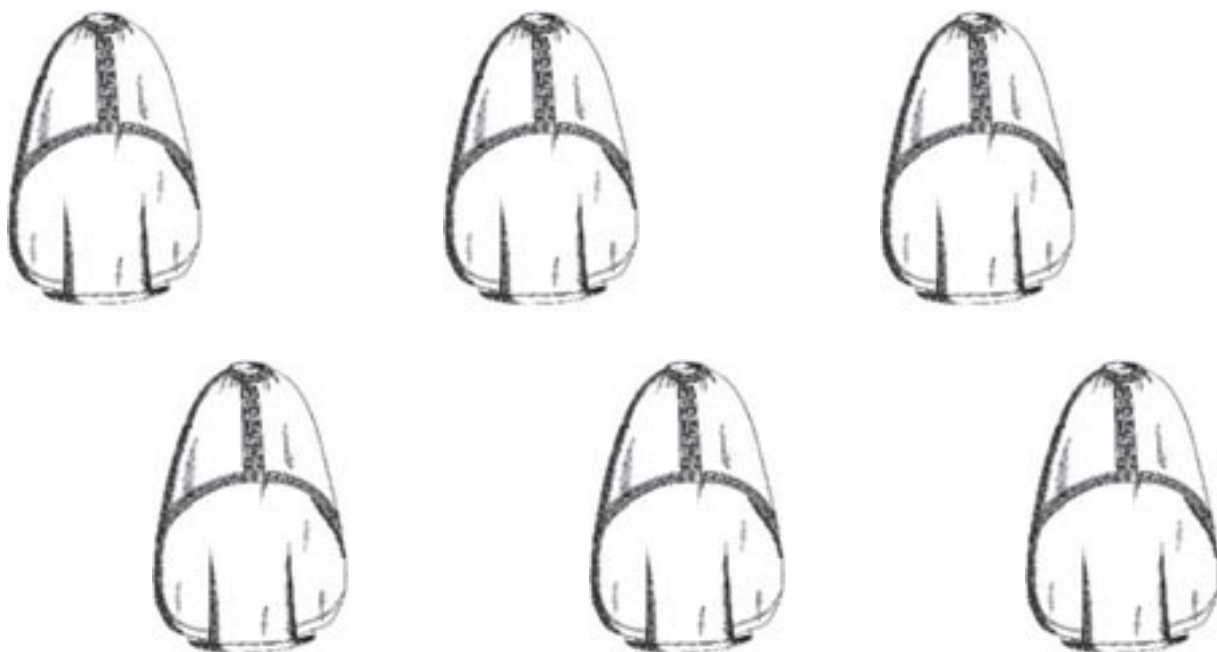
- 1** Doplň do kruhu názvy liturgických období a vymaluj ich správnu farbou. Do niektorých období môžeš nakresliť symbol, ktorý ich charakterizuje.

Šípka označuje začiatok liturgického roka.

- 2** Podčiarkni správne tvrdenia:

- Červená farba sa používa na sviatky Bohorodičky.
- Farba pokánia je bordová.
- Zelená farba sa používa na sviatok Zostúpenia Svätého Ducha.
- Farba života je zelená.
- Farba lásky, ohňa a krvi je biela.
- Farba dôstojnosti, slávnosti je bordová.
- Biela farba je farbou čistoty a svetla.
- Zelenú farbu používame veľakrát v roku.
- Na Kvetnú nedeľu používame červenú farbu.
- Zlatá farba sa najviac hodí na Sviatky Narodenia Pána.

3 Vyfarbi rúcha kňaza farbami, ktoré sa používajú počas liturgického roka.**4 Dopíš nedokončené vety.**

Liturgický rok sa začína .....

Liturgický rok má .....okruhy.

5 Ako slávime nedeľu a prikázané sviatky?

Nakresli, ako si predstavuješ ideálne slávenie nedele a sviatku. Čo zvyčajne robievaš ty?

Miesto slávenia

3.4

1 Doplň správny názov chrámu.

Vyber si z týchto možností: katedrála, kaplnka, bazilika, dóm, kostol, cerkov, konkatedrála (pozor, môžu sa opakovať). Do posledného riadka napíš názov kostola v tvojom meste alebo dedine.

..... svätého Petra v Ríme

..... svätého Mikuláša v Prešove

..... svätého Jána Krstiteľa v Prešove

..... Narodenia Panny Márie v Košiciach

..... svätého Jána v Lateráne v Ríme

Gréckokatolícka ..... v Stropkove

..... svätej Alžbety v Košiciach

..... sv. Múdrosti vo Svidníku

..... svätého Martina v Spišskej Kapitule

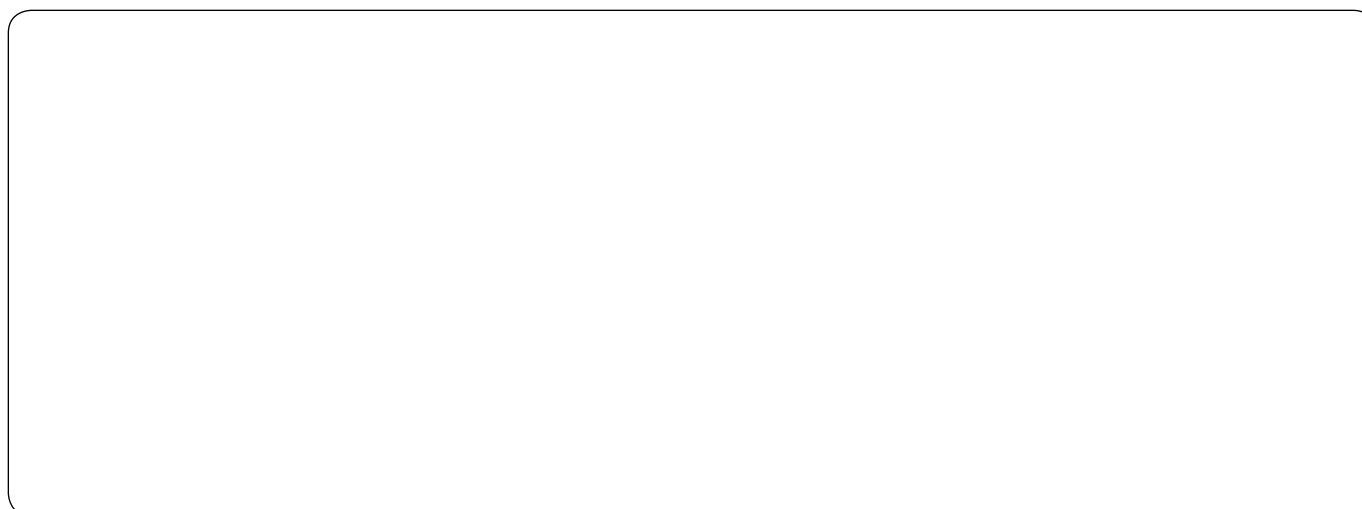
.....

2 Ktorá časť chrámu je pre nás najdôležitejšia? Prečo?

.....

3 Pokús sa jednoducho opísať časti nášho chrámu.

Nakresli vnútro chrámu, ulož tam liturgické predmety a správne ich pomenuj.

4 Pozorne si prečítaj charakteristiky bohoslužobných predmetov a dopíš ich názvy:

kovová nádobka na uhlie .....

nádobky na vodu a víno .....

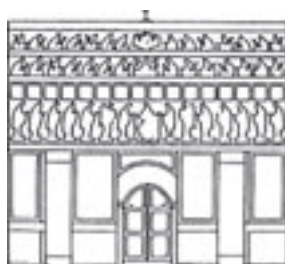
sedadlo pre biskupa .....

najsvätejšie miesto v chráme .....

pohár na víno .....

miesto, odkiaľ sa číta Sväté písmo .....

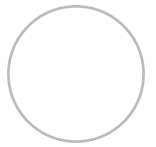
5 Pomenuj správne predmety, ktoré sa používajú pri bohoslužbe. Obrázky si vymaluj.

.....

.....

Test

Počet bodov

1 Napíš, čo je symbolom vyučovania v 5. ročníku? .....

2 Čo v liturgii znamenajú tieto symboly?

• zapálená svieca .....

• olej .....

• chlieb .....

• kadidlo .....

• voda .....

3 Ktorým úkonom alebo postojom by si vyjadril v liturgii:

• vzdanie úcty .....

• odpustenie, priateľstvo .....

• pokoru, pokánie .....

4 Vymaluj políčka takou farbou, ktorá symbolizuje dané slovo:

--	--	--	--	--

radosť

nádej

hriech

obet'

nebo

5 Napíš, z akých okruhov sa skladá liturgický rok:

.....

.....

4

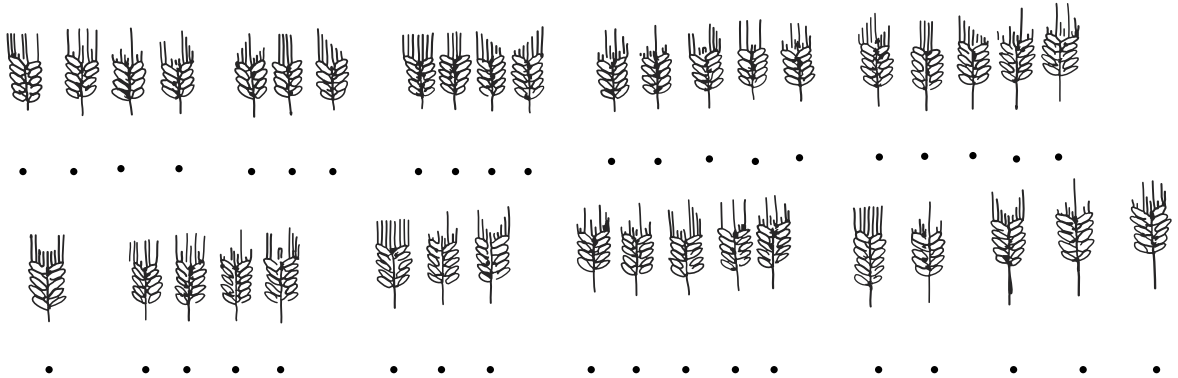
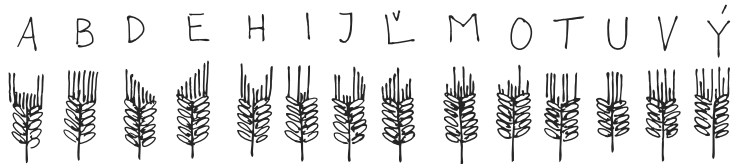
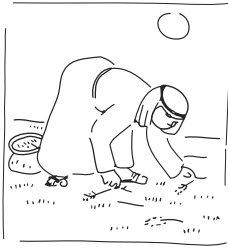
Obeta Božieho ľudu

4.1

Obeta a jej zmysel

- 1** Noemi a jej nevesta Rút odchádzajú z moabskej krajiny a vracajú sa do Betlehema v Judsku. Noemi radí Rút, aby sa vrátila do svojho domova.

Ak správne vyriešiš rébus, zistíš, čo odpovedala Rút Noemi.

- 2** Rút sa obetovala pre svoju svokru Noemi.
Akým spôsobom sa môžeš ty pre niekoho obetovať?

.....

.....

- 3** Poznáš význam nasledujúcich slov? Napíš ho.

obeta .....

obetný baránok .....

obetný stôl .....

obetné dary .....

4 Prečítaj si príbeh o sviečke a zápalky.

Pouvažuj, čo je úlohou zápalky a čo úlohou sviečky.

Prišiel deň, keď zápalka povedala sviečke: „Mám za úlohu zapáliť ťa.“ „Ó, nie,“ zľakla sa sviečka, „len to nie! Keď začnem horieť, moje dni sú spočítané. Potom už nikto nebude obdivovať moju krásu.“ Zápalka sa spýtala: „To chceš zostať celý život studená a tvrdá a neokúsiť ani trochu života?“ „Ale veď horenie bolí a uberá mi sily,“ zašepkala sviečka neisto a plná strachu. „To je pravda,“ odpovedala zápalka, „to je však tajomstvo nášho poslania. Naším poslaním je byť svetlom. Ja môžem urobiť len málo, keď ťa však nezapálím, môj život stratí zmysel. Som tu na to, aby som zapálila oheň. Ty si sviečka. Ty zasa máš svietiť a rozdávať teplo. Všetka tá bolesť, utrpenie a sila, ktoré obetuješ, sa zmenia na svetlo. Nestratíš sa, keď sa roztopíš. Iní ponesu tvoje svetlo ďalej. Keď však zlyháš, zomrieš.“ Vtedy ponúkla sviečka svoj knôt a plná očakávania povedala: „Prosím ťa, zapál ma!“ Uvedomila si totiž, že aj malým plameňom možno zapáliť veľký oheň.

5 Nájdi spoločný znak sviečky a zápalky a napíš ho.

.....

6 Vysvetli, čo znamená, že aj malým plameňom možno zapáliť veľký oheň.

.....

.....

.....

.....

.....

4.2

Nebeský pelikán

- 1** Ježiš sa obetoval za nás všetkých.
Znakmi tejto obety sú chlieb a víno.
Symbolom Ježišovej obety je kríž,
horiaca svieca a obraz pelikána.

Nakresli a vymaľuj znaky i symboly
Ježišovej obety.

- 2** Podľa súradníc vyhládaj text zo Svätého písma,
v ktorom sa spomína pelikán, a napíš ho – Ž 102, 7.

.....

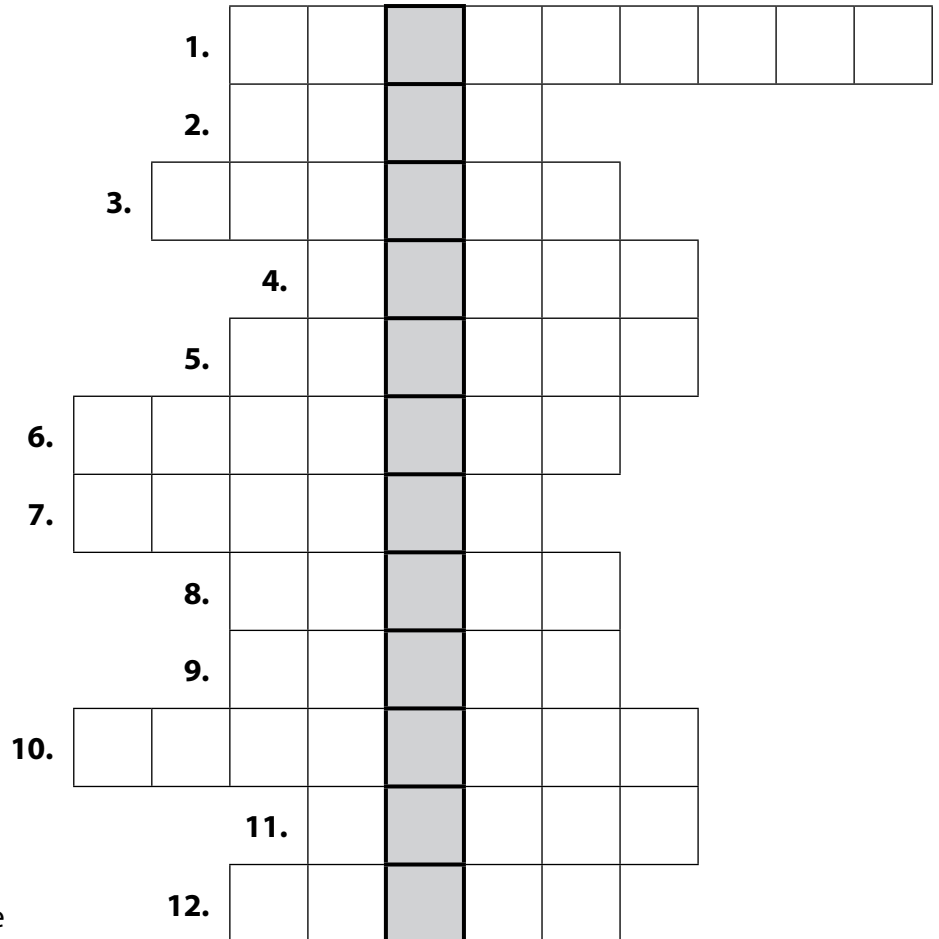
.....

Baránok Boží

4.3

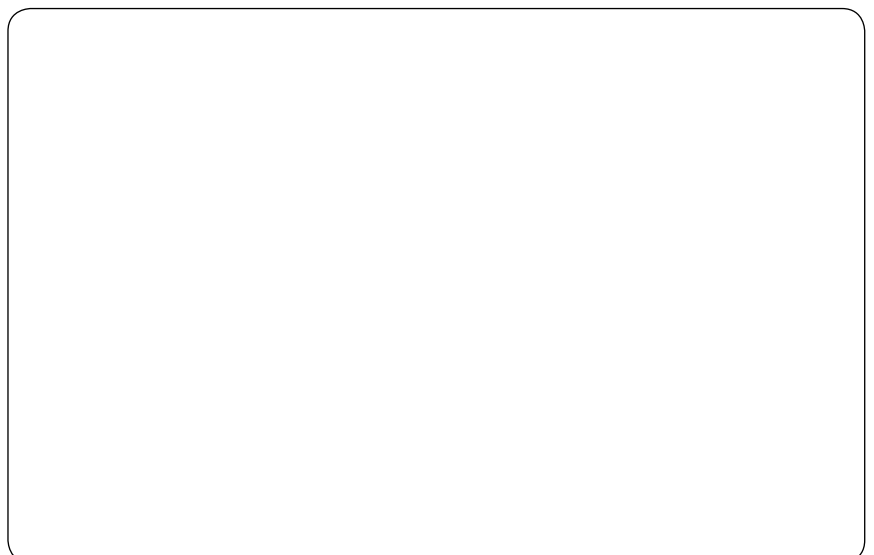
1 Ak správne vylúštiš tajničku, zistíš, koho oslovujeme Baránok Boží.

1. čo nikdy neprezradíš
2. syn Bóza a Rút
3. vyviedol izraelský ľud z Egypta
4. hora, ktorú opustil Mojžiš pred návratom do Egypta
5. veľkonočná svieca
6. vták, ktorý je symbolom obety Ježiša Krista
7. posledné jedlo dňa
8. jeho symbolom je čierna farba
9. slávnosť židovskej Veľkej noci
10. dvanásť vyvolených mužov
11. evanjelista, ktorého symbolom je býk
12. cit, ktorého symbolom je srdce

2 Vieš, že pobožnosť, v ktorej spoločne s Ježišom prežívame jeho obetu na kríži, sa volá krížová cesta?

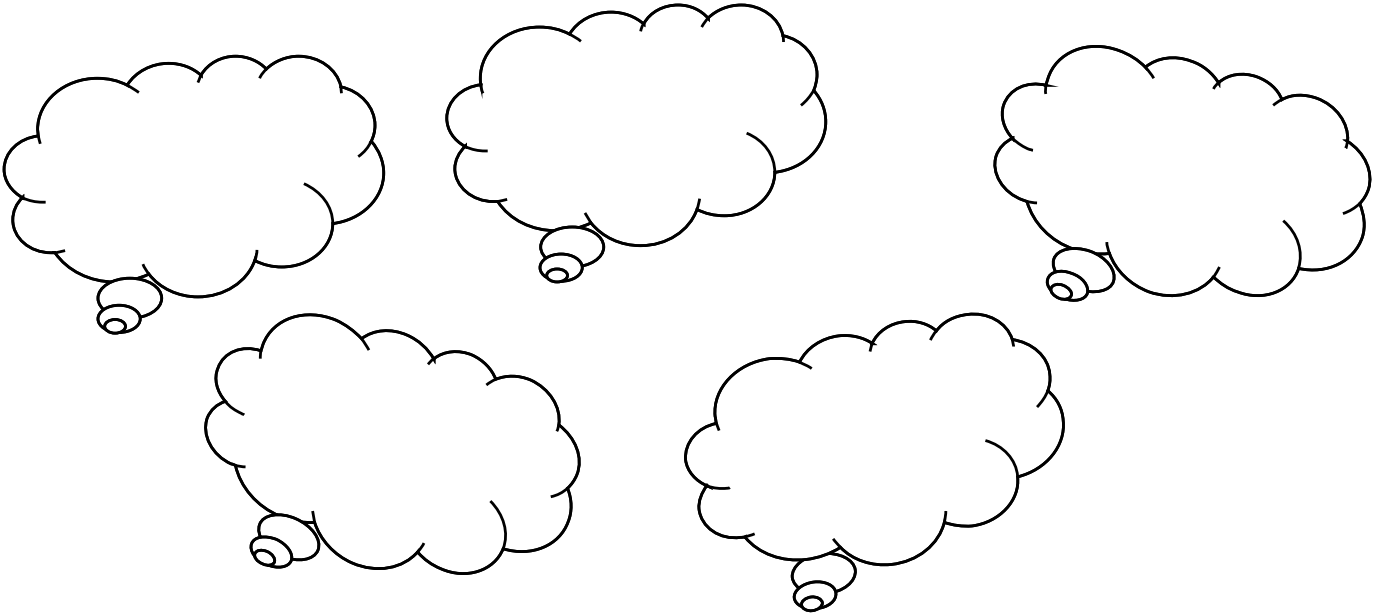
Nakresli hlavný symbol krížovej cesty.

4.4

Moja obeta

- 1** Do obláčikov napíš, čo všetko môžeš obetovať ty sám, čo môžu byť tvoje obetné dary Bohu alebo tvojim blízkym.

- 2** Ktoré dary denne obetujeme Bohu pri svätej liturgii?

.....

.....

.....

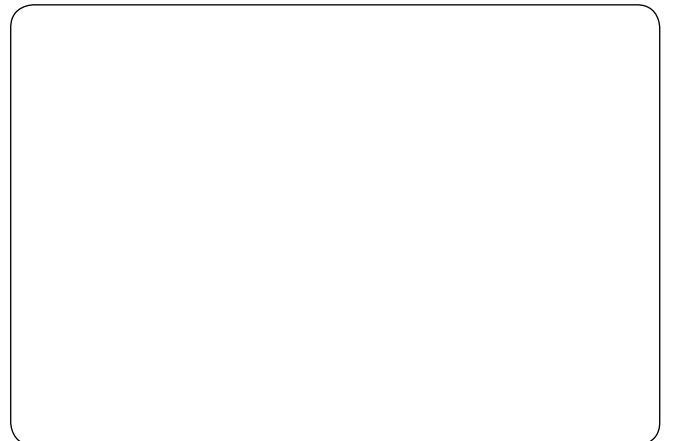
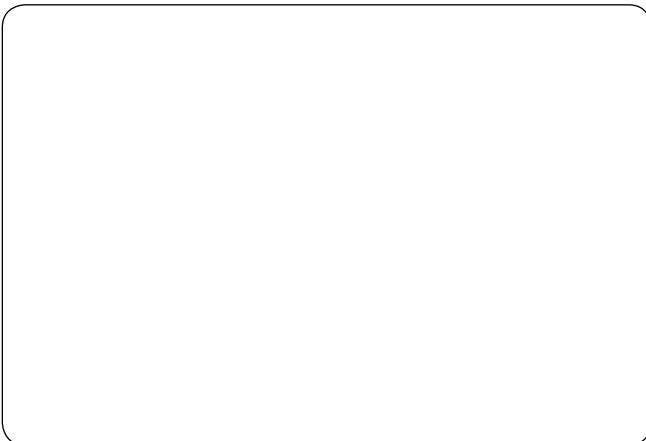
- 3** Usporiadaj cestu výroby chleba pomocou nasledujúcich slov:

múka, pšenica, pec, žatva, stôl, mlyn

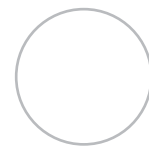
.....

.....

- 4** Nakresli a vymaluj suroviny, z ktorých sa vyrábajú obetné dary chlieb a víno.

Test

Počet bodov

1 Prečo ľudia už oddávna obetovali Bohu obetné dary?

- a) Lebo mali nadbytok úrody.
- b) Ďakovali Bohu za svoj život, úrodu, silu, rozum a všetko ostatné.
- c) Lebo ťažko pracovali.

2 Čo znamená obetovať sa?

.....

3 Ktorý vták je symbolom obety Ježiša Krista?

- a) pelikán
- b) orol
- c) lastovička

4 Kedy si najintenzívnejšie pripomíname Ježišovu obetu?

- a) na Vianoce
- b) počas Filipovky
- c) na Paschu

5 Čo v preklade znamená slovo *pascha*?

- a) Egypt
- b) prechod
- c) Veľká noc

6 Ako sa volal kráľ, ktorý ako prvý obetoval Bohu chlieb a víno?

- a) Dávid
- b) Melchizedech
- c) Šalamún

7 Dopln do vety chýbajúce slová:

Veľkonočný baránok je predobrazom obety .....

5

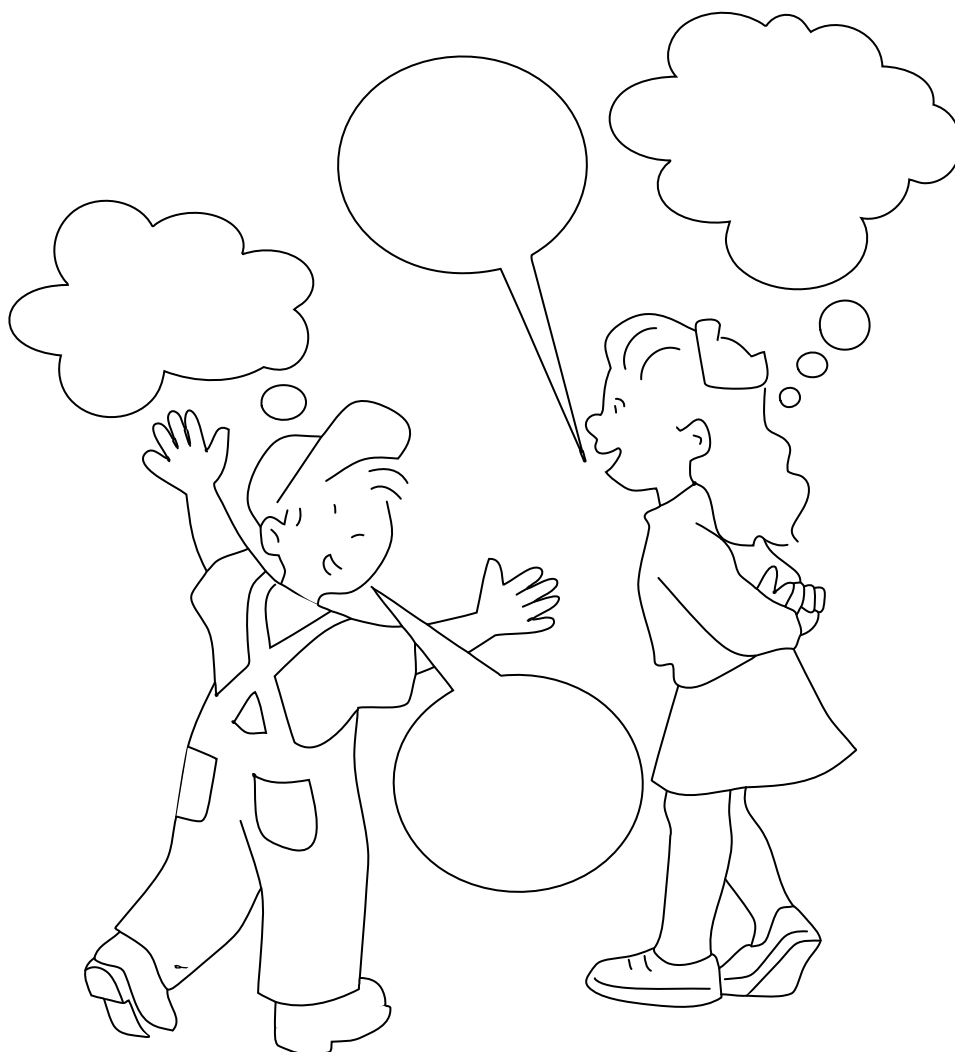
Dialóg cez službu

5.1

Služba rodine – som chlapec, som dievča

1 Charakteristické črty chlapcov a dievčat.

Do bublín napíš charakteristické znaky a záujmy chlapcov a dievčat. Spoločne s učiteľom a spolužiakmi porovnaj rozdiely medzi chlapcami a dievčatami. Obrázok detí si vymaľuj.

2 Sformuluj vlastnými slovami modlitbu za chlapcov, za dievčatá.

.....

.....

.....

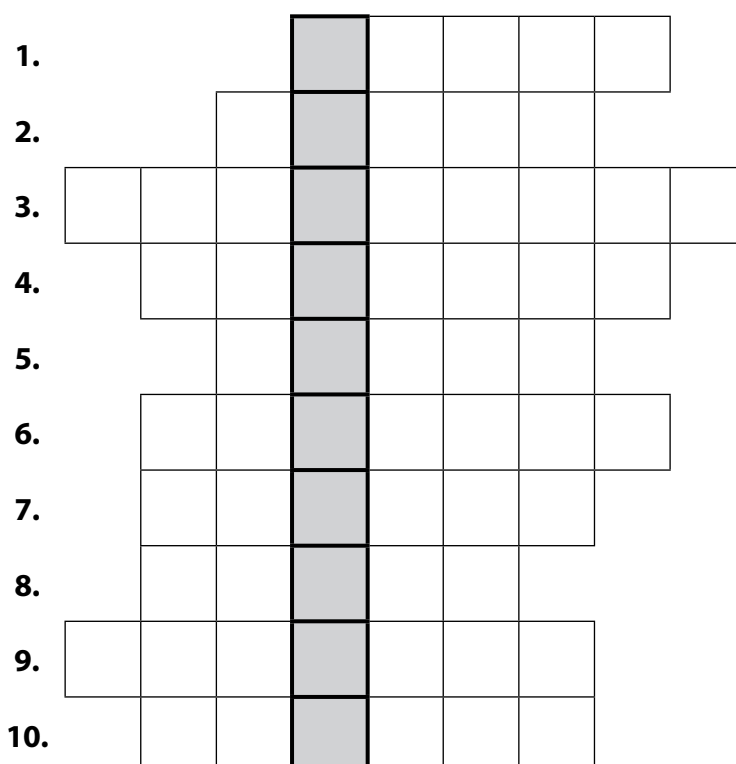
3 Služba v rodine

Akú úlohu má v rodine otec a akú mama? Nakresli dom pomocou geometrických tvarov. Na jeho pravú stranu napíš úlohy otca v rodine, na ľavú stranu úlohy mamy. Máš aj ty vo svojej rodine nejaké úlohy a povinnosti? Ak áno, napíš ich do strechy domu.

4 Ako sa volá sviatosť, ktorá pomáha rodinu udržať spolu?

Po vylúštení tajničky zistíš jej názov.

1. Ježišova Matka
2. starozákonná slávnosť Veľkej noci
3. autor *Piesne stvorenia*
4. oslovenie Ježiša
5. Cyrilov brat
6. starozákonný múdry kráľ
7. Boží dom
8. jeden z evanjelistov
9. farba lásky a krvi
10. vyrába sa z neho víno

5.2

Kňazstvo

1 Služba kňaza cirkevnému spoločenstvu

Rozlúšti zašifrovaný text a dozvieš sa, ako sa inak povie sviatosť kňazstva.

A	Ä	É	I	O	H	N	P	S	T	Ť	U	V
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	X	Y	Z

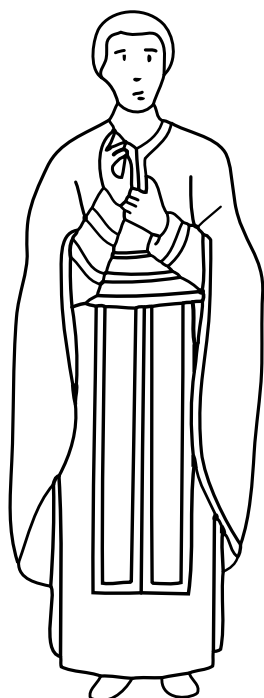
8	Z	3	0	9	4	8	X

7	4	8	Z	1	9	6	2	5	4

8	9	0	Z	Y

2 Stupne kňazstva – východný obrad

Napíš k obrázkom správny stupeň kňazstva a obrázky vymaluj.

3 Najkrajším príkladom obetovania sa za iných je Ježiš Kristus.

Kto je jeho najkrajším príkladom v obetovaní sa za iných? Svoju odpoveď zdôvodni.

.....

4 Dopln chýbajúce mená.

Kňaz v našej farnosti sa volá .....

Naším otcom biskupom je .....

5 Služba diakona a služba kňaza.

Červenou pastelkou vymaľuj, čo zvyčajne **nemôže** robiť kňaz.

Zelenou pastelkou vymaľuj, čo **môže** robiť diakon.

KRSTIŤ

SPOVEDAŤ

MYROPOMAZANIE

SLUŽIŤ SVÄTÚ LITURGIU

SVÄTIŤ KŇAZOV

POCHOVÁVAŤ

SOBÁŠIŤ

KÁZAŤ BOŽIE SLOVO

6 Modlitba za kňaza.

Práca kňaza vo farnosti je veľmi náročná. Aj on potrebuje našu modlitbu.

Sformuluj modlitbu za kňaza vašej farnosti a napíš ju.

.....

.....

.....

.....

.....

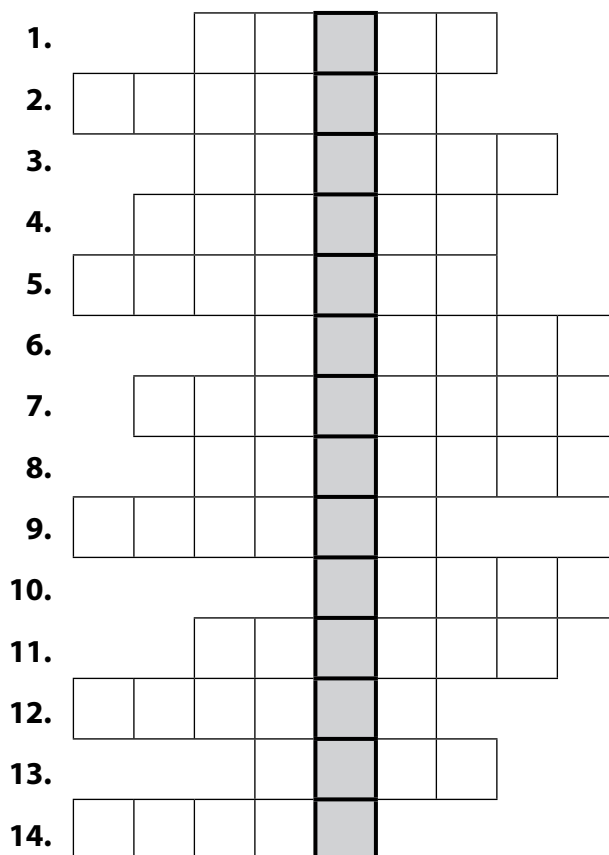
.....

5.3 Slúžim chorým

1 Chorí potrebujú blízkosť človeka a Boha.

Ak správne vylúštiš tajničku, dozvieš sa, ako sa volá sviatosť, ktorá pomáha chorým..

1. symbol pominuteľnosti
2. pomocník kňaza
3. spája viditeľné s neviditeľným
4. učeník Cyrila a Metoda
5. rehoľné meno Konštantína
6. opak smútku
7. melie sa z nej múka
8. ustanovil sviatosť kňazstva
9. Božia rodina
10. jeden z obetných darov
11. symbol evanjelistu Matúša
12. opak pýchy
13. jeden z hlavných hriechov
14. posvätná nádoba na víno

2 Podčiarkni slová, ktoré súvisia s touto sviatosťou:

KŇAZ, SVÄTENÁ VODA, ODPUSTENIE HRIECHOV, BISKUPSKÉ ŽEZLO, OLIVOVÝ OLEJ,

POVZBUDENIE, MILOŠŤ, CHOROBA, SMRŤ, PRSTEŇ, DIAKON, MODLITBA, SPOLOČENSTVO

3 Vyhľadaj vo svojom okolí niekoho, kto potrebuje tvoju pomoc, a porozmýšľaj, ako by si mu pomohol. Svoju myšlienku sa pokús zrealizovať.

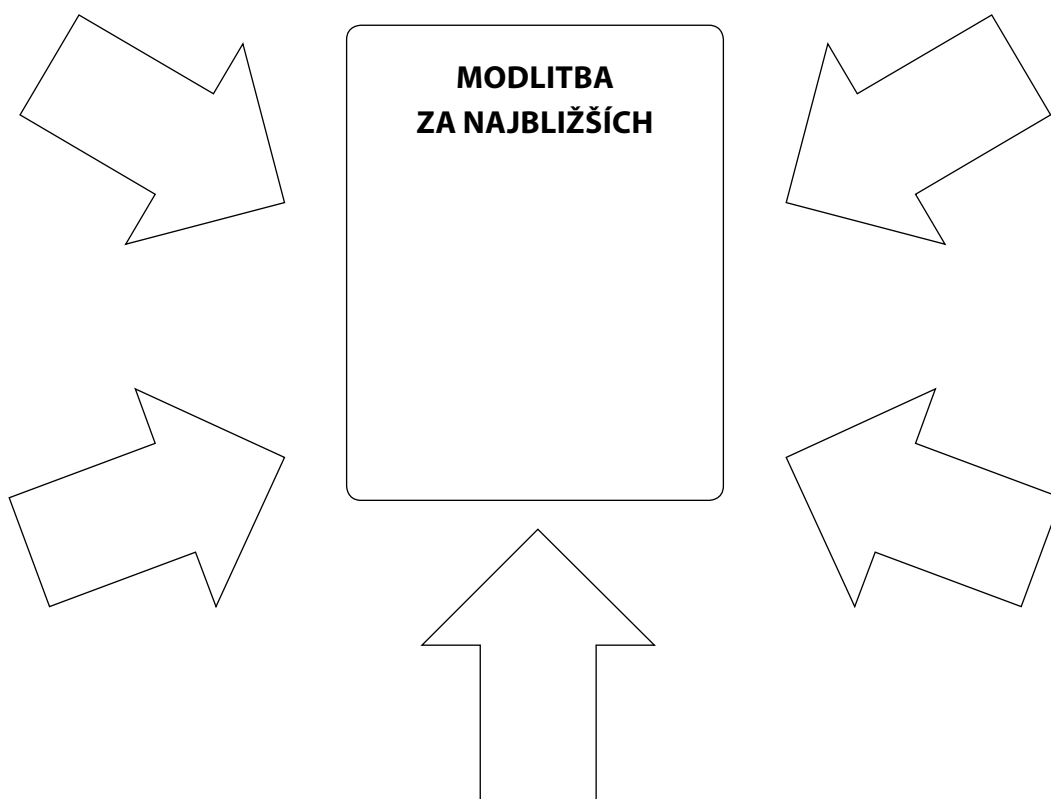
.....

.....

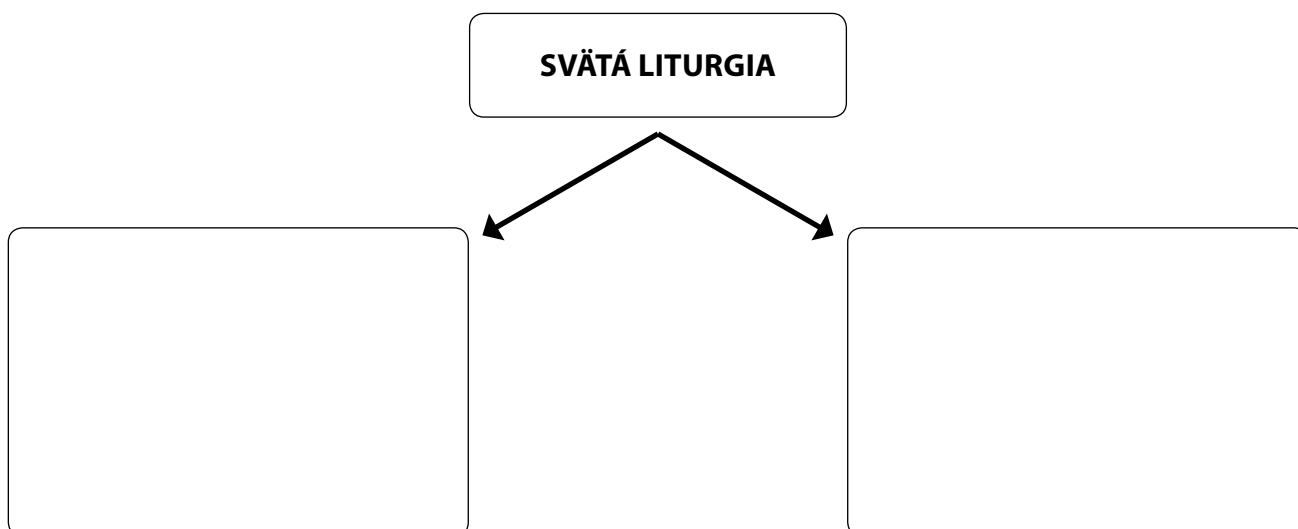
Modlím sa za najbližších

5.4

1 Napíš, akými spôsobmi môžeme zveriť Bohu ľudí, za ktorých sa chceme modliť.

2 Do prázdnych rámečkov napíš, z akých častí sa skladá svätá liturgia.

5.5**Môj ochranca**

1 Napíš, čo vieš o svojom krstnom patrónovi.

2 Ako sa volá patrón vašej farnosti?

.....

3 Kedy sláвите vo vašej farnosti odpustový deň?

.....

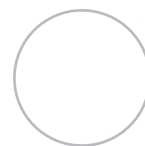
4 Ktorý svätec je patrónom vašej eparchie?

.....

5 Ako sa volajú patróni Európy?

.....

Test

Počet bodov

1 Aká je v živote úloha chlapca?

.....

2 Aká je v živote úloha dievčaťa?

.....

3 Doplň vetu:

Pri uzatváraní sviatostného manželstva si manželia v prítomnosti kňaza sľubujú

vzájomnú ..... a ..... až do smrti.

4 Kto môže udeliť sviatosť pomazania chorých? .....

5 Ako sa volá najnižší stupeň kňazstva? .....

6 Ktorá úloha je v Cirkvi určená iba biskupom? .....

.....

7 Kto môže prijať sviatosť pomazania chorých?

.....

8 Ktorý deň je vyhlásený za Svetový deň chorých?

.....

9 Prečo v minulosti mali chorí ľudia strach prijať sviatosť pomazania chorých?

.....

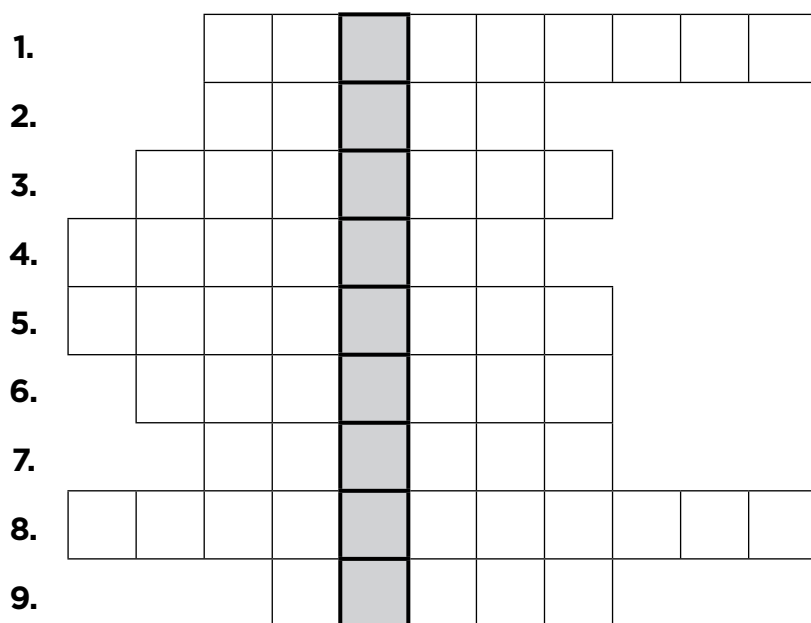
.....

10 Čo je typickým znakom biskupa?

.....

11 Vieš, čo majú žiaci v škole najradšej? Ak správne vylúštiš tajničku, dozvieš sa to.

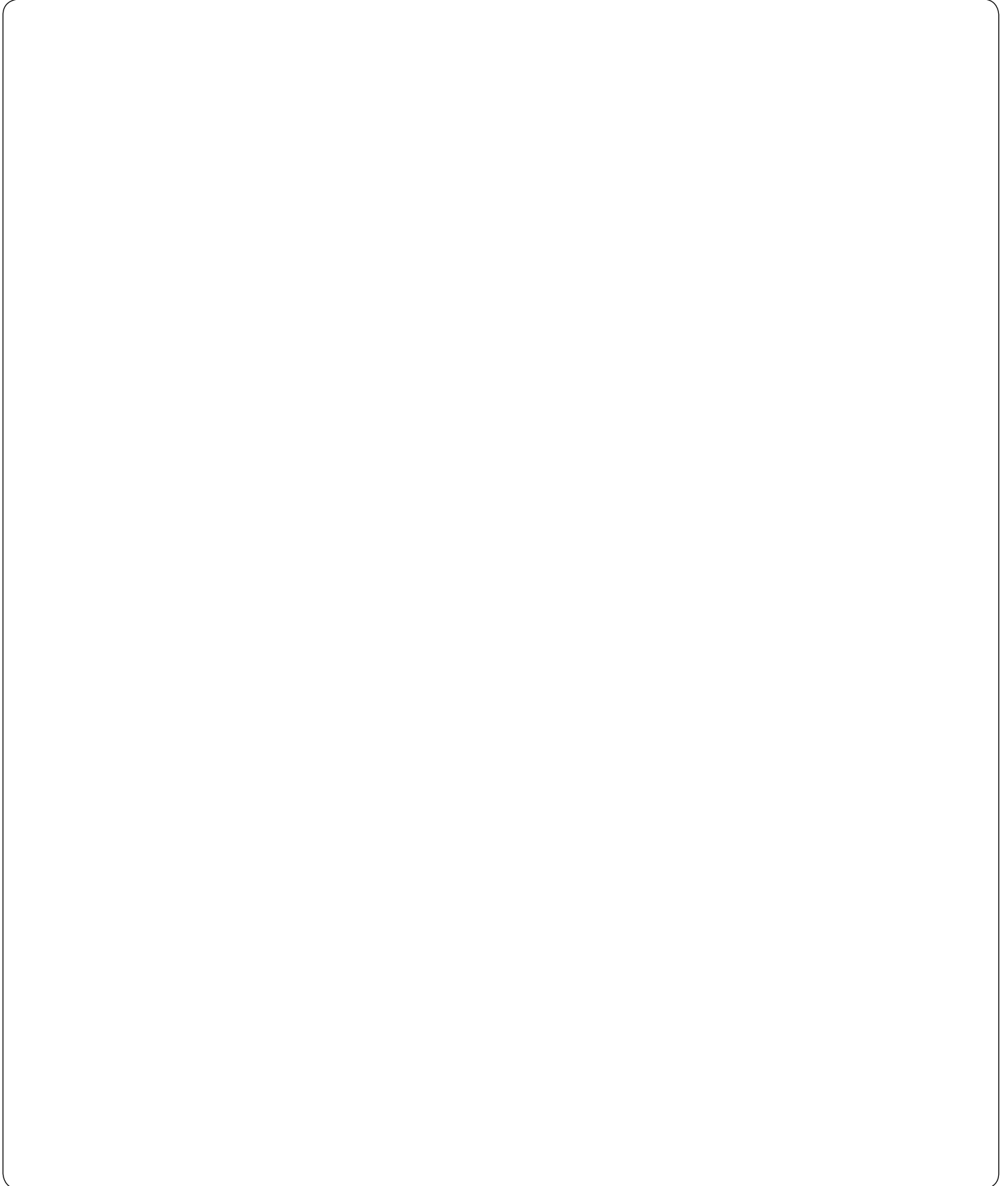
1. prvý jesenný mesiac
2. meno, ktoré prijal Konštantín po vstupe do kláštora
3. starozákonné obetné zviera
4. prvá kniha Svätého písma
5. žiak sv. Svorada-Andreja
6. najobľúbenejšie sviatky detí
7. kumránske... (doplň slovo)
8. dorozumievanie
9. chytá ryby

12 Záverečný text je ukrytý v QR kóde, ktorý máš pred sebou. S pomocou učiteľa alebo rodiča ho naskenuj a prečítaj.

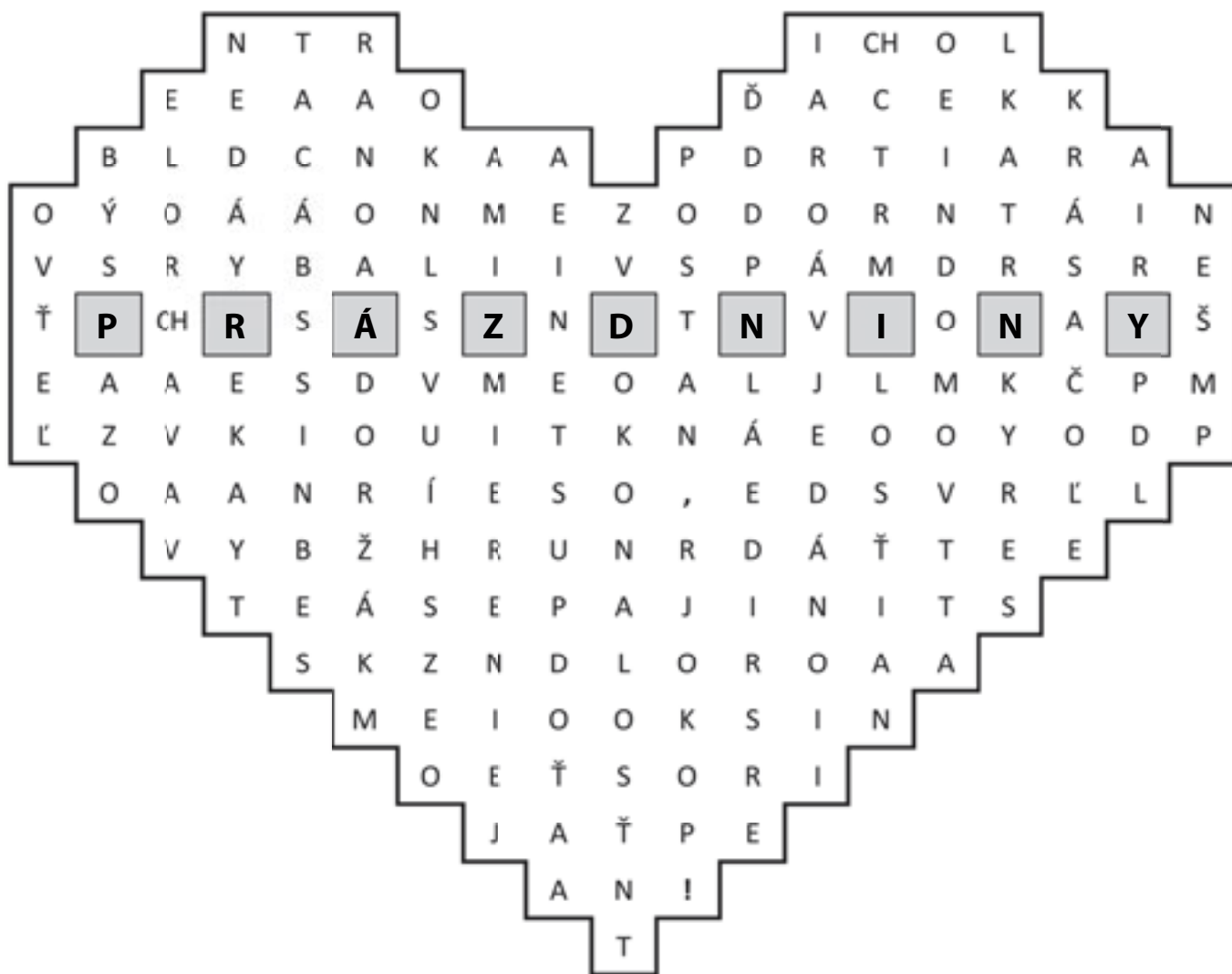
Tu nakresli, ako si predstavuješ svoje ideálne prázdniny...

Celkom na záver...

V osemsmierovke vyhľadaj nasledujúce slová.

Písmená a znaky, ktoré ti ostanú (je ich 40), napíš do štvorčekov.

DOKONALOSŤ - DOMOV - HRIECH - IDEÁL - KANÁRIK - KRÁSA - LÁSKA - LETO - MILOŠŤ - MYSTICI - NÁDEJ
 - NEBO - OBRAZ - ODPUSTENIE - ORION - PLESANIE - POKOJ - PRÁCA - PRIATEĽ - RADOSŤ - SLNKO - STAN -
 ŠPORT - TAJOMSTVO - TIARA - TRNKY - VODA - VÝLET - ZÁBAVA - ZIMA - ZMIERENIE - ZVONY
